

Evaluarea ex-ante
Programul Operațional

**Creșterea Competitivității
Economice**
România
(Final)

EuropeAid/121373/D/SV/RO

Rolf Bergs, Daniela Constantin
Bad Soden și București, 27 ianuarie, 2007

Opiniile exprimate aparțin Panteia și reflectă neapărat opiniile Comisiei Europene

Acest raport a fost elaborat de Panteia, contractată în cadrul unui Program Phare
Guvernul României – Ministerul Finanțelor Publice
Autoritatea de Management pentru Cadrul de Sprijin Comunitar, Unitatea
Centrală de Evaluare, e-mail: ecu@finante.ro

Rezumat executiv

Evaluarea ex-ante a POS Competitivitate economică a fost realizată de Consorțiul Panteia. Rolf Bergs (PRAC) a contribuit în calitate de expert-cheie, iar Profesor Daniela Constantin în calitate de expert pe termen scurt. În continuare sunt prezentate pe scurt rezultatele evaluării¹.

Analiza datelor de referință se concentrează foarte exact pe aspecte legate de competitivitate, fără a fi prea generală și confuză, așa cum se întâmplă deseori în cazul unor astfel de documente de programare. Cu toate acestea, structura și modul de prezentare a sectoarelor individuale nu sunt încă cele optime și există câteva contradicții evidente, precum și unele neconcordanțe minore și majore. Prin urmare, autorul a propus o structură specifică a cuprinsului. Până în prezent nu există o versiune revizuită a analizei datelor de referință. Astfel, rămân valabile observațiile privind evaluare din prima versiune preliminară.

Raționamentul strategic al programului este pe deplin justificat de analiza situației economice din România. Inovația și mai multe activități economice bazate pe cunoștințe reprezintă abordările generale de politici folosite pentru integrarea economiei românești pe piețele UE și pentru transformarea acesteia într-o economie mai competitivă la nivel internațional.

Dacă raționamentul este pe deplin justificat, logica intervenției prezintă încă anumite puncte slabe. Până în prezent, consecvența strategiei nu este decât implicită. Nu există o legătură explicită cu analiza SWOT. Analiza SWOT și strategia nu sunt convergente. Poziția acestui program în cadrul general al politicii europene nu este descrisă. Mai mult, s-au depus puține eforturi pentru a defini termenul de competitivitate. Aspectele privind strategia politicii sunt formulate vag și nu răspund cu adevărat problemei specifice. În plus, structura cuprinsului pentru capitolul de strategie poate fi îmbunătățită, conform descrierii anterioare.

Descrierea remediilor oferite de politici (adică intervențiile concrete) este mai mult sau mai puțin satisfăcătoare. Mai lipesc anumite informații oficiale. Principalele aspecte problematice se referă la concordanța cu celelalte PO-uri. În majoritatea cazurilor, suprapunerea intervenției poate fi explicată și gestionată printr-o strânsă coordonare. Deseori, motivul este simplu, fiind legat de aspecte de ordin practic (mandatele ministeriale). În unul din cazuri, problema concordanței a fost determinată de dorința specială a Comisiei Europene de a include o măsură pur ecologică în POS Competitivitate. În afară de acest aspect, consecvența internă între operațiuni indică un nivel ridicat de sinergie.

În ceea ce privește concordanța cu politicile naționale (politica privind IMM-urile, turismul, politica C&D, precum și politica privind energia), abordarea POS CCE pare să fie bine coordonată. Acest lucru poate fi confirmat în raportul de

¹ Această evaluare putea să abordeze numai versiunile preliminare ale programului. O evaluare concludentă a documentului final este anexată la prezentul raport în anexa 2.

evaluare. Documentul de programare conține o analiză cuprinzătoare a concordanței și a sinergiilor legate de politici. Nu există probleme de concordanță în ceea ce privește strategia Lisabona, CGC și mediul (în cazul acesteia din urmă, trebuie să se adauge câteva referințe corespunzătoare privind prioritatea legată de turism, care este foarte relevantă pentru mediu). Oportunități similare trebuie incluse în toate axele prioritare (nu doar 1 și 3). Probleme majore de concordanță apar numai la analiza interacțiunii între POS-uri/POR.

În ceea ce privește indicatorii și cuantificarea, se poate spune că indicatorii specifici la nivel de program sunt suficient definiți și cuantificați. Indicatorii și cuantificarea acestora la nivel operațional (priorități și operațiuni aferente) sunt suficienți în prezent. Trecerea de la indicatori de realizări la indicatori de rezultate este vizibilă pentru toate axele prioritare. În unele cazuri definiția indicatorilor ar trebui să fie mai cuprinzătoare. Studiile empirice sugerează impacturi considerabile generate de program cu privire la creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și a veniturilor. Combinația de politici practică și repartizarea bugetului (atât la nivel intern, cât și alocările generale în CNSR) pot fi considerate ca justificate. În ceea ce privește clasificarea și alocarea (aceasta din urmă nu este obligatorie pentru România, în calitate de țară în curs de aderare), sunt prevăzute peste 80% de operațiuni alocate conform Lisabona. Această valoare reprezintă cu peste douăzeci de puncte procentuale mai mult de valoarea prag pentru programele de convergență. Cu toate acestea, o mare parte din cei 80% este legată de subvențiile directe către întreprinderi.

Sistemul instituțional este deja bine definit. Textul programului necesită doar câteva îmbunătățiri minore (de editare), (comitetul de monitorizare, definirea unităților de plată, descrierea autorității de audit independente). Planul de evaluare trebuie revizuit deoarece pare să fie prea strict.

În ceea ce privește fezabilitatea implementării, s-a realizat un studiu ad-hoc special. Rezultatele au arătat că există riscuri majore în cazul coordonării inter-instituționale, calificarea și recrutarea personalului, precum și pregătirea rețelei proiectului. Se pot face următoarele recomandări:

- Stabilirea și respectarea unor reguli clare și obiective de comunicare și cooperare între AM și OI.
- Definirea unor proceduri de lucru exacte și eficiente pentru Comitetul de Monitorizare, care să fie stabilite și puse în practică imediat.
- O politică flexibilă de angajare a forței de muncă (personal), axată pe calitatea personalului, nu strict pe nivelurile de cantitate (inclusiv asigurarea unor condiții adecvate de muncă, din punctul de vedere al logisticii și al salariilor).
- Modificări ale orientării formării profesionale, cu un accent mult mai mare pe cunoștințele specializate, noi proceduri de lucru, noi instrucțiuni pentru analiza C-B etc.
- Sprijin clar și eficient pentru direcția proiectului care vizează finanțarea campaniilor de informare a OI și comunicarea în vederea încurajării ideilor proiectului, consultanță calificată pentru elaborarea proiectului și evaluarea principală și oficială a aplicațiilor.

Anexa la prezentul raport cuprinde documentația privind contribuțiile sub formă de text ale autorului și Evaluarea Strategică de Mediu.